

ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ПОДАТКОВОГО ТА ФІНАНСОВОГО ОБЛІКІВ

Ілляшенко К.В., Бершова М.О.

Проблема податкового тягара на підприємства полягає не лише у високих ставках і численності податків, але й у неузгодженості правил оподаткування із методикою бухгалтерського обліку. Це проявляється у фіскальному підході розрахунку доходів і витрат, котрі формують прибуток до оподаткування, відсутності регламентованої методики їх обчислення в бухгалтерському обліку, а також неналагодженості взаємозв'язку податкових органів із платниками податків. Тому дослідження проблем взаємодії фінансового та податкового обліків, формування звітності та їх оптимізації є актуальним і своєчасним як з теоретичної, так і з практичної позиції.

Тому дуже важливо розробити найбільш оптимальний варіант взаємодії податкового та фінансового обліків, раціоналізувати організаційні та методичні принципи здійснення податкових розрахунків у системі бухгалтерського обліку та їх контролю, розробити напрями вдосконалення інформаційного забезпечення обліку оподаткування на основі відповідно поставленого бухгалтерського обліку.

Як свідчить практика, зокрема багатьох країн, матеріали фінансового і податкового обліку відрізняються між собою.

До найпоширеніших причин відхилень слід віднести:

- відмінність у методиці визначення сум валових доходів та валових витрат, а також сум витрат і доходів підприємства та принципово новий підхід до визначення моменту виникнення валових доходів і валових витрат, який не співпадає з моментом отримання доходів і витрат діяльності підприємств;

- сума валових витрат не відповідає сумі витрат діяльності підприємства;

- визначення об'єкта оподаткування (у податковому обліку – це величина, яка не збігається з прибутком підприємства, що є об'єктом оподаткування у фінансовому обліку).

Який головний аргумент на користь реформи бухгалтерського обліку для самих підприємств? З одного боку, внутрішнім

користувачам (керівникам підприємств, бухгалтерам) його наявність дозволить ефективніше керувати виробничими та фінансовими ресурсами. З іншого - зовнішні користувачі (інвестори) отримають можливість без додаткового аудиту визначати доцільність інвестування.

Існує два варіанти вирішення проблеми взаємодії податкового та фінансового обліків.

Перший варіант припускає створення системи податкового обліку усередині бухгалтерського за допомогою трансформації елементів існуючої системи обліку з метою задоволення вимог оподаткування.

Другий варіант припускає використання з метою оподаткування результатів уже існуючого бухгалтерського обліку в незмінному виді.

Це ідеальний і на сьогоднішній день не реалізований варіант.

При створенні системи податкового обліку вихід можна спробувати знайти в тому, щоб юридично закріпити вже існуючі норми бухгалтерського обліку й користуватися ними з метою оподаткування.

— Пропоную врахувати такі пропозиції та зауваження до діючої системи оподаткування:

1. Податкові закони повинні регулювати тільки відносини в сфері оподаткування.

2. Терміни та визначення в податкових законах мають бути загальноприйнятими, максимально уніфікованими, а не вводитися по новому в кожному податковому законі.

3. Податковий облік повинен будуватися не паралельно до бухгалтерського обліку, а базуватися на результатах бухгалтерського обліку. З метою забезпечення інтересів держави фінансовий результат діяльності підприємств для цілей оподаткування податком на прибуток повинен максимально спрощено коригуватися тільки за основними позиціями, суттєвими та необхідними в масштабах держави (наприклад, амортизація, резерви, благодійні цілі і т.п.), без жорсткого регулювання усіх можливих витрат.